

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Державної служби
статистики України**

03.12.2014 № 379

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ "ПРОДАЖ СВІТЛИХ
НАФТОПРОДУКТІВ І ГАЗУ"**

Київ – 2014

Державна служба статистики України

Відповідальний за випуск – директор департаменту статистики торгівлі Фризоренко А. О.

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" (далі – Методологічні положення) визначають порядок організації та методологію проведення зазначеного обстеження, розробки і поширення його результатів.

Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для фахівців міністерств, інших органів виконавчої влади, наукових організацій та установ, що проводять дослідження в галузі роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами і газом, інших зацікавлених користувачів статистичної інформації.

Методологічні положення підготували фахівці департаменту статистики торгівлі Державної служби статистики України:

Фризоренко А. О. – директор департаменту статистики торгівлі;

Кругляк В. В. – заступник директора департаменту статистики торгівлі;

Буцولا Ю. М. – начальник відділу статистики внутрішньої торгівлі;

Єфімчук Н. В. – заступник начальника відділу статистики внутрішньої торгівлі.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 25.07.2014 № 7).

Держстат України:

вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601

<http://www.ukrstat.gov.ua>

телефон: (044) 287-24-22

адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
I. Загальні положення.....	4
II. Визначення термінів та основних понять.....	4
III. Методологічні та практичні аспекти проведення державного статистичного спостереження.....	5
3.1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження.....	5
3.2. Система показників державного статистичного спостереження.....	6
3.3. Інструментарій державного статистичного спостереження.....	7
3.4. Формування сукупності одиниць державного статистичного спостереження.....	8
3.5. Організація робіт щодо збору й обробки інформації.....	9
3.6. Розробка та поширення результатів державного статистичного спостереження.....	10
Список використаних джерел	11

I. Загальні положення

Ці Методологічні положення визначають порядок організації та методологію проведення державного статистичного спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" (далі – державне статистичне спостереження), порядок розробки і поширення його результатів, принципи формування сукупності звітних одиниць, охоплених спостереженням.

Методологічні положення ґрунтуються на нормах Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, законів України "Про інформацію", "Про державну статистику", "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", Положення про Державну службу статистики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2014 року № 481, Положення про Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 № 118 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22.06.2005 № 499), наказів Держкомстату від 21.12.2009 № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств" і від 29.12.2009 № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього".

II. Визначення термінів та основних понять

Основні визначення й поняття, які використовуються у статистиці внутрішньої торгівлі, уживаються в значеннях, установлених Глосарієм до опису статистичного спостереження та Положенням про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, а також у такому значенні:

роздрібний продаж світлих нафтопродуктів і газу – продаж (відпуск) у натуральному або вартісному вираженні безпосередньо населенню для особистого (некомерційного) споживання світлих нафтопродуктів і газу (як за готівку, так і за розрахункові чеки установ банків, банківські платіжні картки, талони, смарткарти тощо) через АЗС і АГНКС суб'єктів господарювання;

оптовий продаж світлих нафтопродуктів і газу – продаж (відпуск) у натуральному або вартісному вираженні суб'єктам господарювання світлих нафтопродуктів і газу для здійснення ними господарської діяльності за безготівковим розрахунком (за укладеними договорами) через АЗС і АГНКС;

АЗС (автомобільна заправна станція) – це комплекс обладнання на придорожній території, призначений для заправки паливом транспортних засобів;

АГНКС – це автомобільна газонаповнювальна компресорна станція, яка здійснює заправку автомобілів та інших транспортних засобів, двигуни яких конвертовані або вже розраховані на роботу на стисненому природному газі – метані;

АГЗС – це автомобільна газозаправна станція, яка здійснює заправлення автомобілів сумішшю пропан-бутану.

III. Методологічні та практичні аспекти проведення державного статистичного спостереження

3.1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження

Метою проведення державного статистичного спостереження є отримання даних щодо стану та тенденцій розвитку роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами і газом через мережу АЗС і АГНКС на державному та регіональному рівнях.

Результатом проведення державного статистичного спостереження є первинна й узагальнена інформація, яка використовується для визначення обсягів у натуральному і вартісному вираженні, динаміки продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС і АГНКС, кількості АЗС і АГНКС, запасів світлих нафтопродуктів і газу на АЗС і АГНКС на кінець звітного місяця як у цілому по країні, так і в розрізі регіонів.

Державне статистичне спостереження має такі **основні характеристики**:

- **вид державного статистичного спостереження:**
за ступенем охоплення одиниць: суцільне,
за часом реєстрації даних: поточне;
- **організаційна форма державного статистичного спостереження:**
статистична звітність;
- **спосіб проведення державного статистичного спостереження:**
документальний облік;
- **об'єкт статистичного спостереження:** сукупність місцевих одиниць, фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність із роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та газом через АЗС і АГНКС;
- **одиниця державного статистичного спостереження:**
місцева одиниця за видом економічної діяльності;
- **звітна (облікова) одиниця (респондент державного статистичного спостереження):** юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи, фізична особа-підприємець;
- **органи, які здійснюють державне статистичне спостереження:**
Держстат, територіальні органи державної статистики;

- *місце проведення державного статистичного спостереження:* регіони України;
- *національні класифікації, що використовуються при проведенні державного статистичного спостереження:*
 КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності;
 СКОФ – Статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки;
 КОАТУУ – Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України;
 КСПОВО – Класифікатор системи позначень одиниць вимірювання та обліку;
 НПП – Номенклатура продукції промисловості.

Державне статистичне спостереження охоплює статистичні одиниці, які:

- за **КІСЕ** відносяться до сектору S.11;
- за **СКОФ** мають організаційні форми суб'єктів економіки за кодами: 110-193, 230-270, 310-350, 510-590, 610, 620, 910, 995;
- за **КВЕД-2010** – 47.30.

3.2. Система показників державного статистичного спостереження

У рамках спостереження передбачено отримання даних щодо найменування, місцезнаходження (юридичної адреси), фактичної адреси здійснення діяльності із роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами і газом через АЗС і АГНКС звітної одиниці.

Основними вхідними показниками державного статистичного спостереження є:

- обсяг роздрібного продажу (відпуску) світлих нафтопродуктів і газу через АЗС і АГНКС у натуральному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами світлих нафтопродуктів і газу;
- обсяг роздрібного товарообороту від продажу (відпуску) світлих нафтопродуктів і газу через АЗС і АГНКС у вартісному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами світлих нафтопродуктів і газу;
- обсяг оптового продажу (відпуску) світлих нафтопродуктів і газу через АЗС і АГНКС у натуральному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами світлих нафтопродуктів і газу;
- обсяг оптового товарообороту від продажу (відпуску) світлих нафтопродуктів і газу через АЗС і АГНКС у вартісному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами світлих нафтопродуктів і газу;

- запаси світлих нафтопродуктів і газу на АЗС і АГНКС на кінець звітнього періоду, за місцезнаходженням, за видами світлих нафтопродуктів і газу;
- кількість АЗС і АГНКС у юридичних осіб (підприємств) або їхніх відокремлених підрозділах та фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність із роздрібною торгівлю світлими нафтопродуктами і газом, за видами, за місцезнаходженням, за звітний період.

Види світлих нафтопродуктів і газу, за якими передбачено отримання даних у рамках спостереження:

	Код продукції за НПП
Бензин моторний у тому числі:	19.20.21.00.50, 19.20.21.00.70
марка А-80	
марка А-92	
марка А-95	
марка А-98	
паливо моторне сумішове (з вмістом спиртів, біоетанолу або їх сумішей від 5% до 30%)	19.20.21.00.60, 19.20.21.00.61
Газойлі (паливо дизельне)	19.20.26.00.71
у тому числі паливо дизельне сумішове (біодизельне пальне)	19.20.26.00.72
Пропан і бутан скраплені	19.20.31.00.00
Газ природний скраплений або у газоподібному стані (метан)	06.20.10.00.10

3.3. Інструментарій державного статистичного спостереження

Державне статистичне спостереження проводиться щомісячно за показниками форми № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) "Про продаж світлих нафтопродуктів і газу" (далі – форма № 1-торг (нафтопродукти) (місячна)) на основі роз'яснень щодо її заповнення.

Звіт за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) містить дані про щомісячний обсяг продажу світлих нафтопродуктів і газу юридичними особами, відокремленими підрозділами юридичних осіб та фізичними особами-підприємцями через АЗС і АГНКС (далі – суб'єкт господарювання).

Підставою для заповнення форми № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) є первинні облікові документи, зокрема: товарно-транспортні накладні, журнал обліку нафтопродуктів і газу, які надійшли на АЗС і АГНКС, акт приймання

(здавання) нафтопродуктів із трубопроводу на АЗС, відомості на один відпуск, змінні звіти АЗС тощо.

Форма № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) складається з двох розділів.

Розділ I "Продаж світлих нафтопродуктів і газу в межах регіону місцезнаходження" містить дані про продаж (відпуск) за місяць у натуральному та вартісному вираженні через АЗС і АГНКС світлих нафтопродуктів і газу суб'єктами господарювання, дані щодо запасів світлих нафтопродуктів і газу на АЗС та АГНКС на кінець звітного місяця, кількості АЗС і АГНКС, за якими наведено дані у розділі I.

Розділ II "Продаж світлих нафтопродуктів і газу за межами регіону місцезнаходження" містить дані щодо продажу світлих нафтопродуктів і газу в натуральному та вартісному вираженні через АЗС і АГНКС за межами регіону в розрізі областей.

3.4. Формування сукупності одиниць державного статистичного спостереження

Формування сукупності одиниць державного статистичного спостереження здійснюється на державному рівні.

У **генеральну сукупність** одиниць державного статистичного спостереження включають об'єкти, які мають такі ідентифікаційні та класифікаційні ознаки:

<i>№ п/п</i>	<i>Критерії формування генеральної сукупності</i>	<i>Класифікації</i>	<i>Ознака критеріїв формування</i>
1.	Інституційний сектор економіки	KICE	S.11
2.	Тип статистичної одиниці	Довідник типів статистичних одиниць	місцева одиниця за видом економічної діяльності
3.	Організаційна форма суб'єктів економіки	СКОФ	110-193, 230-270, 310-350, 510-590, 610, 620, 910, 995
4.	Вид економічної діяльності	КВЕД	47.30
5.	Розмір підприємства	Довідник ознак розміру підприємства	незалежно від розміру
6.	Ознака економічної діяльності		активне

Джерелом інформації для формування генеральної сукупності одиниць державного статистичного спостереження у частині місцевих одиниць є Реєстр статистичних одиниць.

Джерелом інформації для формування генеральної сукупності одиниць державного статистичного спостереження у частині фізичних осіб-підприємців є дані суцільного обстеження автозаправних станцій (проведеного Держкомстатом у 2004р.), подальша актуалізація сукупності за результатами суцільного обстеження мережі роздрібної торгівлі та ресторанного господарства, що належить фізичним особам-підприємцям (проведеного Держкомстатом у 2005р.), та щорічна актуалізація на основі адміністративних даних територіальних органів Державної фіскальної служби щодо переліків суб'єктів господарювання, які отримали торговий патент для продажу підакцизних товарів.

Державне статистичне спостереження зі статистики роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами і газом є суцільним, тому генеральна сукупність у повному обсязі є основою для складання списків звітних одиниць (респондентів) цього спостереження.

З метою забезпечення повноти та репрезентативності даних за показниками на державному та регіональному рівнях, щомісячно здійснюється актуалізація сукупності одиниць державного статистичного спостереження. Потреба в актуалізації сукупності виникає у зв'язку з реорганізацією юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб (зміна кодів ЄДРПОУ і назв) або появою нових, які підпадають під критерії спостереження.

3.5. Організація робіт щодо збору й обробки інформації

До Головного управління статистики регіону інформація надходить:

- від респондентів на бланку за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) поштою, кур'єром або каналами зв'язку в електронному вигляді;
- від головних управлінь статистики інших регіонів дані міжобласного обміну каналами зв'язку в електронному вигляді (у випадку, коли відокремлений підрозділ не веде облік усіх показників звіту, Головне управління статистики регіону отримує дані щодо цих показників від того Головного управління статистики, де звітує юридична особа, до складу якої належить цей відокремлений підрозділ).

Після введення в ПЕОМ первинних звітів або причин невідповідей респондентів, проведення арифметичного і логічного контролів та коригування в разі виявлення помилок дані каналами зв'язку передаються на державний рівень. На державному рівні здійснюється узагальнення інформації в цілому по країні та за регіонами.

Термін передачі інформації на державний рівень визначено планом державних статистичних спостережень.

3.6. Розробка та поширення результатів державного статистичного спостереження

На всіх рівнях обробки інформацію узагальнюють відповідно до ознаки території здійснення діяльності одиниці спостереження.

Результати спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" органи державної статистики формують у розрізах:

- **на регіональному рівні**: зведена інформація за регіоном у цілому;
- **на державному рівні**: зведена інформація по країні в цілому, у розрізі регіонів.

За результатами спостереження органи державної статистики формують архів і динамічні ряди даних із метою їх збереження.

Публікація результатів державного статистичного спостереження здійснюється у формі щомісячного експрес-випуску "Роздрібний продаж світлих нафтопродуктів і газу через АЗС", який розміщується на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua / Експрес-випуски / Внутрішня торгівля).

Також показники державного статистичного спостереження розміщуються в щомісячній економічній доповіді "Про соціально-економічне становище України".

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 6 вересня 1999 року № 926-р здійснюється щомісячне подання до Міністерства енергетики та вугільної промисловості України даних щодо продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС і АГНКС та їх залишки.

При необхідності дані державного статистичного спостереження користувачі можуть отримати відповідно до Порядку доступу до публічної інформації в Держстаті, затвердженого наказом Міністерством економічного розвитку і торгівлі України від 18.02.2013. № 140. При поширенні інформації користувачам виконуються вимоги Закону України "Про державну статистику" стосовно конфіденційності даних.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про державну статистику" (зі змінами та доповненнями) від 17.09.1992 № 2614-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
2. Закон України "Про інформацію" (зі змінами та доповненнями) від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
3. Закон України "Про доступ до публічної інформації" (зі змінами та доповненнями) від 13.01.2011 № 2939-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
4. Правила роздрібної торгівлі нафтопродуктами, затверджені постановою Кабінету міністрів України від 20.12.1997 № 1442.
5. Методика визначення обсягів продажу споживчих товарів населенню за усіма каналами реалізації та обороту роздрібної торгівлі, затверджена наказом Держкомстату від 14.01.2005 № 15 (зі змінами і доповненнями).
6. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затверджене наказом Держкомстату від 21.12.2009 № 481 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/edrpoу/prso.htm>.
7. Збірник статистичних вимог (Statistical requirements compendium (2010). – Евростат, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-10-007EN/EN/KS-RA-10-007-EN-EN.PDF.
8. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату України від 29.12.2009 № 498.
9. Термінологічний словник / Наук. керівник О.О.Васечко - 1-е видан., - К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 140 с.